

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ :

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΟΡΙΣΜΟΣ : Δήμος + κρατέω-ώ, που σημαίνει κυριαρχεί ο λαός. Συγκεκριμένα , η εξουσία ασκείται από το λαό. Εκφράζεται με την άμεση και την έμμεση (αντιπροσωπευτική) μορφή της.

Άμεση : Όταν οι αποφάσεις λαμβάνονται απευθείας από τους ενεργούς πολίτες, χωρίς να υφίσταται κάποιου είδους εκπροσώπηση.

Έμμεση : Όταν οι αποφάσεις λαμβάνονται μέσω αιρετών(εκλεγμένων) εκπροσώπων , ύστερα από μια θεσπισμένη εκλογική διαδικασία.

ΑΞΙΑ-ΟΦΕΛΗ-ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

1. Διαμορφώνεται μια συλλογική συνείδηση μέσω της συμμετοχής στα κοινά. Οι πολίτες αποκτούν ενεργό ρόλο στην άσκηση των πολιτικών τους καθηκόντων ,δε μένουν αδρανείς και προσπαθούν είτε άμεσα είτε έμμεσα να επιτύσουν κοινωνικές δυσλειτουργίες ,να προσφέρουν εθελοντική δράση και να βελτιώσουν την εικόνα και τη λειτουργία της κοινωνίας τους. Συνεπώς, αποκτούν μια πολιτικοποιημένη στάση ,καλλιεργούν την κριτική τους ικανότητα και συμπεριφέρονται ως υπεύθυνοι και ώριμοι πολίτες.

2. Στη δημοκρατία υπάρχει πολυφωνία απόψεων και ελευθερία έκφρασης .Δεν υφίσταται κανένος είδους λογοκρισία και συνεπώς οι πολίτες είναι σε θέση να διευρύνουν τους γνωστικούς τους ορίζοντες , να επεξεργάζονται πληθώρα πληροφοριών και να μην εφουσάζονται .Έτσι, αποτρέπεται η χειραγώγησή τους ,επειδή διαμορφώνουν την άποψή τους με τα δικά τους πνευματικά κριτήρια και δεν τους επιβάλλεται καμία κατευθυντήριος γραμμή από την πολιτική εξουσία.

3. Η δημοκρατία προάγει την αληθινή ιστήτη μεταξύ των πολιτών. Ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας της δημοκρατίας επιβάλλει την παροχή ίσων δικαιωμάτων στους πολίτες , γίνεται σεβαστή η διαφορετικότητα και αίρονται οι προκαταλήψεις .Έτσι, αποκλείονται οι διακρίσεις βάσει της φυλετικής καταγωγής, των θρησκευτικών πεποιθήσεων ,των σεξουαλικών προτιμήσεων κ.τ.λ. Μέσω της κατοχύρωσης του δικαιώματος της ισότητας εξασφαλίζεται και η αξιοκρατία ,τόσο σε κοινωνικό όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο. Οι πιο ικανοί πολίτες αναδεικνύονται στην κοινωνική ιεραρχία και με αυτόν τον τρόπο προάγεται η εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας. Μόνο μέσω της αξιοκρατίας προοδεύει άλλωστε ένα κράτος , γιατί στηρίζεται και επενδύει σε ικανά άτομα που έχουν κατορθώσει να αναδειχθούν.

4. Αναδεικνύεται η πραγματική αξία του ανθρώπου και το άτομο αυτοπραγματώνεται. Αυτό συνεπάγεται την ικανότητά του να εξελιχθεί ατομικά , επιστημονικά, καλλιτεχνικά και να καλλιεργήσει σε βάθος την προσωπικότητά του χωρίς περιορισμούς .Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζει ένα καλό βιοτικό επίπεδο , που του προσφέρει ψυχική ευημερία και μια ποιοτική ζωή.

5. Η δημοκρατία στηλιτεύει τον αυταρχισμό , το φανατισμό και αποτρέπει λαϊκιστικές πολιτικές πρακτικές ,που έχουν ως στόχο τη μαζικοποίηση και την ετεροκατεύθυνση των πολιτών.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΛΛΟΧΕΥΟΥΝ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

1. Υπάρχει έντονη απουσία πολιτικής δεοντολογίας. Οι πολιτικοί επιχειρούν μέσω της αισχροκέρδειας ,των εκδουλεύσεων και των πελατειακών σχέσεων που διατηρούν, να λαϊκίσουν και να

χειραγωγήσουν τους πολίτες, ώστε να παραμείνουν στην εξουσία για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Έτσι , επιθυμούν να καταχρώνται περισσότερο δημόσιο χρήμα και να εκμεταλλεύονται τα αξιώματά τους , για να απολαμβάνουν τον κοινωνικό έλεγχο.

2.Η απουσία σωστής πολιτικής παιδείας, τόσο από την οικογένεια όσο και από το σχολείο έχει οδηγήσει πολλούς ανθρώπους -κυρίως νέους – στην απαξίωση του πολιτικού συστήματος και στην αποχή από τη συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία και γενικότερα από τα πολιτικά δρώμενα .

Παράλληλα, η αδυναμία της πολιτείας να επιλύσει τα έντονα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας, που ταλανίζουν τις σύγχρονες κοινωνίες (βία, φανατισμό, ρατσισμό κτλ.) απιωθούν τους πολίτες από τη συλλογική δράση.

3.Η οικονομική και η κοινωνική ανισότητα επιφέρουν κρίση της δημοκρατίας. Αυτό υφίσταται, διότι η ανέχεια και η εξαθλίωση καλλιεργούν το φανατισμό και την έξαρση της βίας. Παράλληλα , η οικονομική ύφεση επιτείνει τον αναλφαβητισμό και περιορίζει την κριτική ικανότητα των πολιτών. Έτσι , οι πολίτες δεν πολιτικοποιούνται υγιώς και διαιωνίζονται κατ' αυτόν τον τρόπο τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας.

4.Το πεντέμα του υλικού ευδαιμονισμού, του ατομικισμού και του καταναλωτισμού αμαυρώνουν την αξία της δημοκρατίας .Ειδικότερα , οι πολίτες γίνονται ανταγωνιστικοί -με σκοπό την απόκτηση ολοένα και περισσότερων αγαθών-και δεν καλλιεργείται η συλλογικότητα και η αγαστή συνεργασία. Επιπλέον , η επικέντρωση στα υλικά αγαθά παραγκωνίζει την πνευματική καλλιέργεια και την κριτική ικανότητα των πολιτών. Συνεπώς ,οι πολίτες αδιαφορούν για τα πολιτικά δρώμενα και επεροκατευθύνονται από δημαγωγούς πολιτικούς .Αρα σπιλώνεται το δημοκρατικό ιδεώδες ,που είναι συνυφασμένο με μία ενεργό συμμετοχή στα κοινά.

5.Τα ολοκληρωτικά καθεστώτα καλλιεργούν ένα κλίμα τρομολαγνείας και αποστερούν από τους πολίτες το δικαίωμα στην πολυφωνία και στην ελεύθερη έκφραση. Αυτό συνεπάγεται την εδραίωση της εξουσίας τους μέσω της χρήσης βίας και ανορθόδοξων μεθόδων, που υπονομεύουν την έννοια της δημοκρατίας.

6. Η έλλειψη πνευματικής καλλιέργειας , η τεχνοκρατική παιδεία και η έξαρση του λειτουργικού αναλφαβητισμού ,που πρωθεί την ημιμάθεια επιφέρουν πολιτική απάθεια , επειδή αποδυναμώνεται η κριτική ικανότητα των πολιτών.

7.Τα ΜΜΕ καταπατούν τα δημοκρατικά ιδεώδη μέσω της παραποίησης των ειδήσεων ή της απόκρυψης μειζώνων γεγονότων ,που αφορούν στην πολιτική καθημερινότητα των πολιτών. Όταν τα ΜΜΕ πρόσκενται σε πολιτικά συμφέροντα-χρηματίζονται και στηρίζονται στην αισχροκέρδεια- αποπροσανατολίζουν την κοινή γνώμη από σημαντικά ζητήματα, έτσι ώστε να μεταστρέψουν το ενδιαφέρον της σε ελάσσονα γεγονότα και να αποποιηθούν οι πολιτικοί τις ευθύνες που τους αναλογούν. Με τον τρόπο αυτό όμως, παραβιάζονται η ελευθερία στην πληροφόρηση, η πολυφωνία και ο πλουραλισμός- βασικές αρχές της δημοκρατίας.

8.Οι λαϊκιστές πολιτικοί προκειμένου να ανέλθουν στην εξουσία ή να εξασφαλίσουν την παραμονή τους σε αυτή υπονομεύουν την αξιοκρατία ,που αποτελεί θεμελιώδη αρχή της δημοκρατίας.

Συγκεκριμένα , διατηρούν ένα σύστημα εκδουλεύσεων και εξυπηρετήσεων απέναντι στους εν δυνάμει ψηφοφόρους τους .Το γεγονός όμως αυτό , υποτιμά και απαξιώνει ανθρώπους ,που έχουν όλα τα

προσόντα να ανελιχθούν σε υψηλόβαθμα αξιώματα και θέσεις και φυσικά αναδεικνύει άτομα ανεπαρκή σε προσόντα, τα οποία ανέρχονται στα αξιώματα ανορθόδοξα και παράνομα.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΩΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

1. Θεμελιώδης προϋπόθεση είναι η παιδεία, που θα εμφυσηθεί στα νέα άτομα. Τόσο η οικογένεια, ως πρωτογενής φορέας κοινωνικοποίησης, όσο και το σχολείο έχουν ενεργό ρόλο. Σε πρώτο επίπεδο, το οικογενειακό περιβάλλον οφείλει να καλλιεργεί στα παιδιά το διάλογο, ώστε να γίνονται διαλαλκτικές προσωπικότητες και να μη διέπονται από μισαλλόδοξα συναισθήματα. Ακόμα, η οικογένεια οφείλει να καλλιεργεί την κριτική σκέψη των νέων μέσα από την παροχή μιας επαρκούς μόρφωσης και μέσα από την μύηση του παιδιού σε υγιείς ομαδοσυνεργατικές δράσεις (αθλητισμό, καλλιτεχνικές δράσεις). Έτσι, τα παιδιά μαθαίνουν να αναγνωρίζουν το διαφορετικό στοιχείο και να το αποδέχονται, ενώ παράλληλα μαθαίνουν να αντιλαμβάνονται τα κοινωνικά προβλήματα και να τα αναγνωρίζουν. Συνεπώς, επέρχεται μια πρώιμη μορφή πολιτικοποίησης απαλλαγμένη από δογματισμούς, τους οποίους καλλιεργεί η φανατισμένη προσήλωση σε μία κομματική παράδα. Σε δεύτερο επίπεδο, η εκπαίδευση έρχεται να συμπληρώσει το ρόλο της οικογένειας. Συγκεκριμένα, το σχολείο είναι σε θέση να πολιτικοποιήσει το μαθητή, μέσω της ορθής λειτουργίας των πενταμελών και δεκαπενταμελών συμβουλίων, τα οποία διαμορφώνονται μέσω μιας αιρετής διαδικασίας εκλογής των εκπροσώπων τους. Αυτή θεωρείται μια μορφή προσομοίωσης στο θεσμό των πραγματικών εκλογών. Παράλληλα, το σχολείο οφείλει να άρει το ρατσισμό και να προωθήσει τη συνεργατικότητα. Αυτό θα συμβεί, μέσω της εκπόνησης εργασιών και μέσω μιας διδασκαλίας, που θα στηρίζεται σε ανθρωπιστικές βάσεις και θα εξοικειώνει τους μαθητές με την ιστορία και τις κοινωνικές συνθήκες, που επικρατούν την εκάστοτε περίοδο.
2. Τα ΜΜΕ οφείλουν να ενεργούν αντικειμενικά και να μην ασκούν προπαγάνδα σε πολιτικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, η ουσιαστική πληροφόρηση για τα μείζονα κοινωνικά φαινόμενα, χωρίς ίχνος παραποτήσης ή απόκρυψης των ειδήσεων, δεν αρανοποιεί εσκεμμένα τους δέκτες. Αυτό έχει ως απότοκο, εκείνοι με τη σειρά τους να είναι σε θέση να ελέγχουν τις κυβερνητικές πολιτικές και να υπερψηφίζουν ή να καταψηφίζουν τους κυβερνώντες, ανάλογα με τους χειρισμούς αυτών. Έτσι, λειτουργούν καλύτερα οι θεσμοί και προάγεται η κοινωνική ευημερία και η υγιής πολιτικοποίηση των πολιτών, χωρίς το φόβο χειραγώγησης και μαζοποίησή τους.
3. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του δημοκρατικού πολιτεύματος είναι η επικράτηση τόσο της ελευθερίας, όσο της ισότητας και της αξιοκρατίας. Όταν ισχύουν οι παραπάνω συνθήκες, τότε οι πολίτες εξασφαλίζουν δυνατότητα έκφρασης, αναπτύσσουν ενεργό συμμετοχή στα κοινά και τους παρέχονται ίσες ευκαιρίες για εξέλιξη και αυτοπραγμάτωση.
4. Σημαντική φαντάζει και η ύπαρξη πολικομματικού συστήματος, που επιτρέπει την πολυφωνία απόφεων. Αυτό πάντα σε συναρμογή με τη διενέργεια των εκλογών σε τακτικά χρονικά διαστήματα και τη μυστικότητα του θεσμού των εκλογών. Σαφώς, οφείλει και ο ίδιος ο πολίτης με τη σειρά του να είναι ενεργός πολιτικά και να μην απέχει από τη διαρκή ενημέρωση πάνω σε θέματα πολιτικής πρακτικής. Φυσικά, οφείλει να μην απέχει και από τις εκλογικές διαδικασίες, ώστε να παιίζει καθοριστικό ρόλο στην επιλογή μιας κυβέρνησης, που θα προβεί ωφέλιμη για τον τόπο του.